

İŞGÜCÜNDEKİ ŞİDDETLİ ARTIŞ İŞSİZLİĞİ YÜKSELTTİ

Seyfettin Gürsel*, Gökçe Uysal Kolaşın** ve Yazgı Genç***

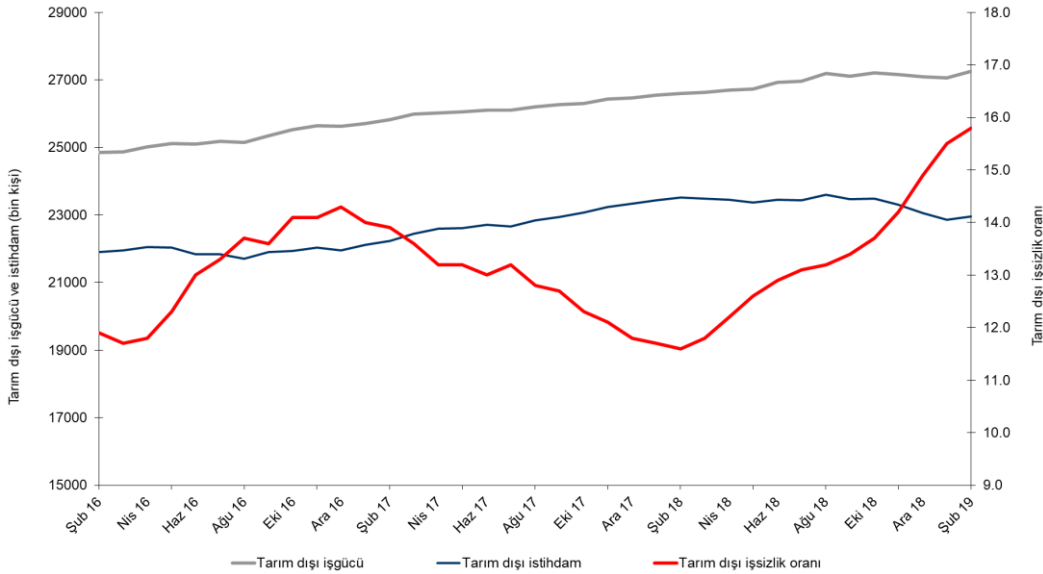
Yönetici Özeti

Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü verilerine göre tarım dışı işsizlik oranı Şubat 2019 döneminde 0,3 yüzde puan artarak yüzde 15,8'e ulaşmıştır. Bu dönemde uzunca bir süredir devam etmekte olan tarım dışı istihdam kayıplarının durduğu ve istihdamın nihayet arttığı görülmektedir. Ancak son üç dönemdir gerilemekte olan tarım dışı işgücü de kayıplarını kapatarak artmıştır. Dolayısıyla tarım dışı işsiz sayısı 4,3 milyona dayanmıştır. Sanayideki istihdam kayıpları 4 bin ile sınırlı kalmış, inşaattaki kayıplar devam etmiş, hizmetlerde ise istihdam artmıştır. Bu dönemde hızlanan kadın işgücüne katılımına paralel olarak tarım dışı işsizlikteki toplumsal cinsiyet farklılıkları genişlemiştir.

Tarım dışı işsiz sayısı 4 milyon 307 bin

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Şubat 2019 döneminde Ocak 2019 dönemiyle kıyaslandığında tarım dışı işgücü 204 bin artarak 27 milyon 259 bine çıkarken, tarım dışı istihdam 91 bin artarak 22 milyon 952 bin kişi olarak kaydedilmiştir (Şekil 1, Tablo 1). Bu gelişmeler sonucunda tarım dışı işsiz sayısı 113 bin kişi artarak 4 milyon 307 bine yükselmiş, tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 15,8'e yükselmiştir. Şubat 2019 döneminin Ocak, Şubat ve Mart aylarının ortalaması olduğunu, dolayısıyla daha çok 2019 yılının ilk çeyreğini yansıttığını hatırlatalım. Bu dönemde uzun süredir devam eden istihdam kayıplarının durduğu, ancak bir süredir düşmekte olan işgücünün de tekrar artışa geçtiği göze çarpmaktadır. İşgücündeki artışın kuvvetli olması tarım dışı işsizliğin artmasına da sebep olmuştur.

Şekil 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

*Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

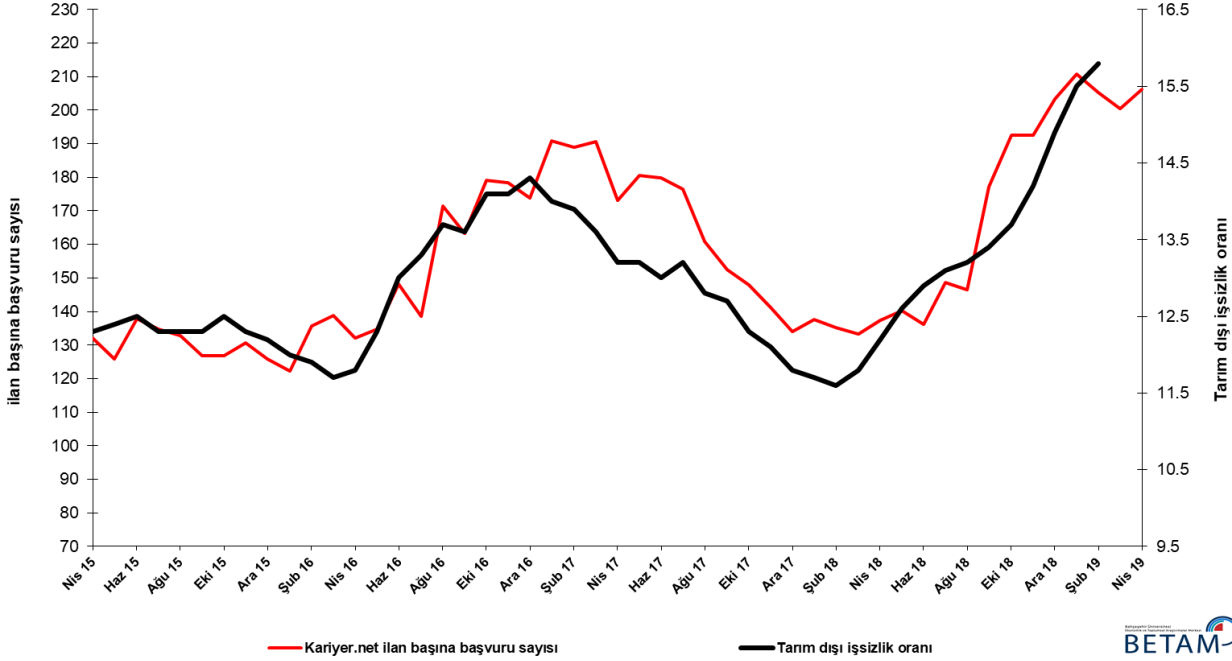
**Doç. Dr. Gökçe Uysal, Betam, Direktör Yardımcısı, gokce.uysal@eas.bau.edu.tr

***Yazgı Genç, Betam, Araştırma Görevlisi, yazgi.genc@eas.bau.edu.tr

Mart 2018 döneminde işsizliğin sabit kalmasını bekliyoruz

Betam tahmin modeli, mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizliğin 0,2 yüzde puan artışla Şubat 2019 döneminde yüzde 15,7'e yükseleceğini tahmin etmişti. Tarım dışı işsizlik oranı 0,3 puan artarak Şubat 2019 döneminde 15,8 olarak gözlemlenmiştir. Betam tahmin modeli Mart 2019 döneminde mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının yüzde 15,8 seviyesinde sabit kalacağını öngörmektedir. Tahmin modelinin ayrıntılarına Betam internet sitesinden ulaşılabilir.¹ Tahmin modelinde kullanılan Kariyer.net² verilerinden ilan başına başvuru sayısı Şekil 3'de gösterilmektedir. Kariyer.net'in verileri Betam tahmin modelinin girdilerinden biri olmakla birlikte tek etken değildir. Tahminde kullanılan ekonometrik modelde İŞKUR verileri, reel kesim güven endeksi, kapasite kullanım oranı gibi farklı birçok değişken kullanılmaktadır.

Şekil 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ve ilan başına başvuru sayısı

Kaynak: Kariyer.net, TÜİK, Betam

Hizmetlerde güçlü istihdam artışı

Mevsimsellikten arındırılmış sektörel istihdam verilerine göre Şubat 2019 döneminde Ocak 2018 dönemine kıyasla hizmetler hariç tüm sektörlerde istihdam azalmıştır (Şekil 3, Tablo 2).³ İnşaat istihdam 14 bin azalırken, tarım ve sanayi sektörlerindeki istihdam kayıpları sırasıyla 23 bin ve 4 bin olmuştur. Hizmetlerde ise istihdam 108 bin kişi artmıştır. Sanayide son üç dönemdir (Kasım 2018'den Ocak 2019'a) devam eden güçlü istihdam kayıpları Şubat 2019'da yavaşlamıştır (Tablo 2). İnşaat istihdam kayıpları son bir yıldır (Şubat 2018'den beri) aralıksız devam etmektedir. Toplam istihdam kaybı 551 bine ulaşmıştır. Son dönemlerde istihdam kayıpları yaşanan hizmetlerde ise Şubat 2019'da 108 binlik kuvvetli sayılabilecek bir artış gözlenmiştir.

¹ Betam'ın kullandığı tahmin modeli "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Araştırma Notu 168'de ayrıntılı olarak tartışılmaktadır. Modeldeki yenilikler ise "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Bilgi Notu 14'te açıklanmıştır. Soybilgen, B., "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini", Betam Araştırma Notu 168.

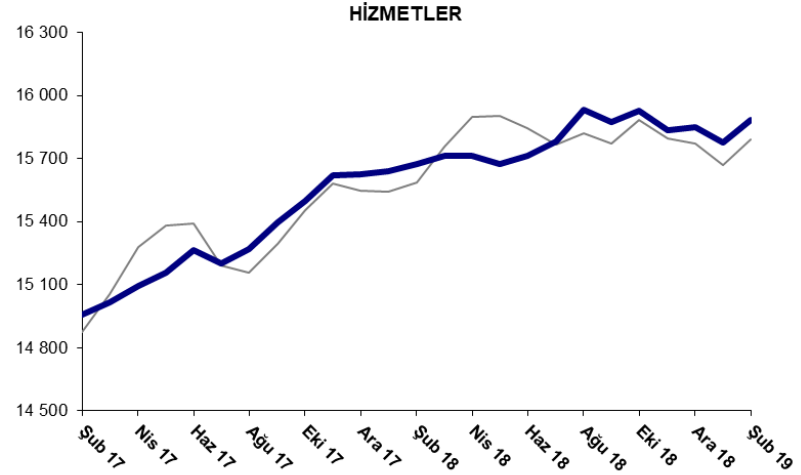
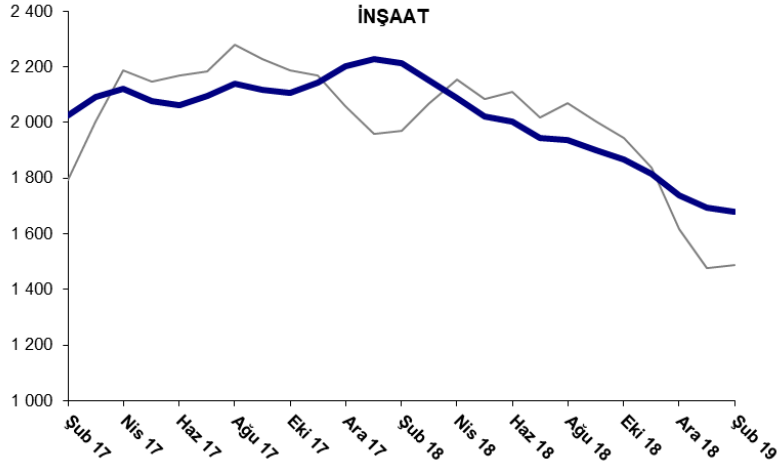
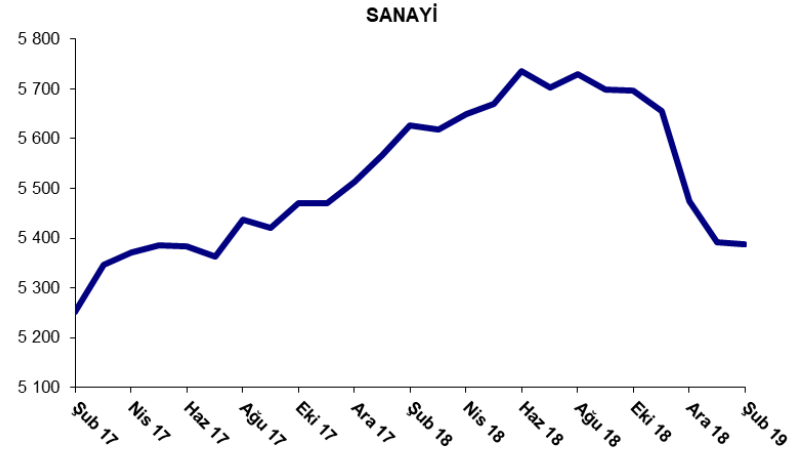
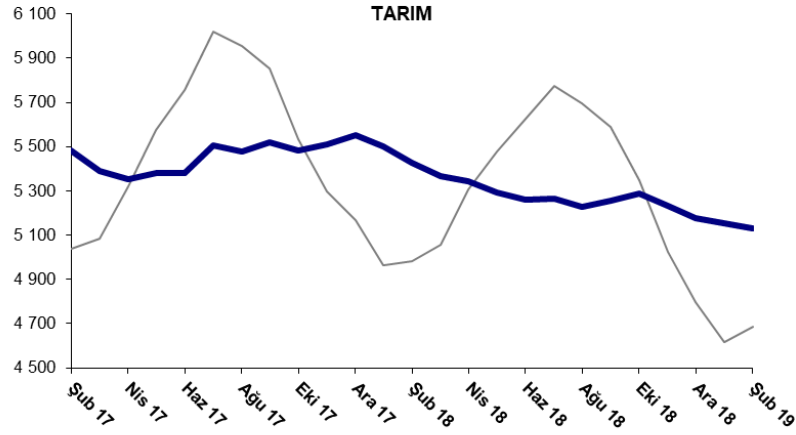
² <http://betam.bahcesehir.edu.tr/tr/2014/06/kariyer-net-verisiyle-kisa-vadeli-tarim-disi-issizlik-tahmini/>
Soybilgen, B., "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini", Betam Bilgi Notu 14

³ <http://betam.bahcesehir.edu.tr/2015/08/mevsim-etkilerinden-arindirilmis-tarim-disi-issizlik-tahmini/>

² Betam Kariyer.net tarafından sağlanan verilerden açık bulunan iş pozisyonu başına yapılan başvuru sayısını hesaplıyor. Bu seri hem mevsim hem takvim etkilerinden arındırılmıştır. İlan başına başvuru sayısının azalması bir yandan münhal işlerin artmasına diğer yandan da başvuru sayısının azalmasına bağlıdır. Münhal işlerin artması büyümenin hızlanmasına bağlanırken, başvuruların azalması iş arayan sayısının azalmasına bağlı olacaktır.

³ Sektörel istihdam serileri teker teker mevsim etkilerinden arındırılmaktadır. Dolayısıyla sektörel istihdam rakamlarının toplamı, mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamından farklı olabilmektedir. Aradaki fark mevsim etkilerinden arındırma prosedürünün lineer olmamasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 3 Sektörlerin istihdam değişimi (bin kişi)

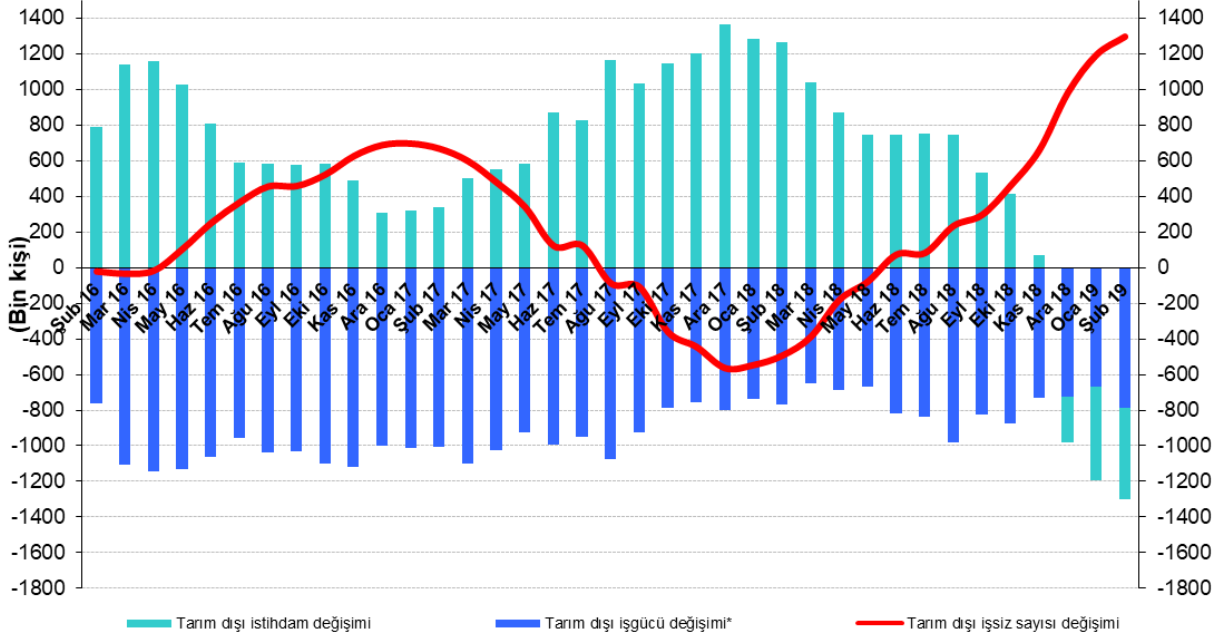

Kaynak: TÜİK, Betam

Tarım dışı istihdam yıllık olarak da düştü

Şubat 2019 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla mevsim etkilerinden arındırılmamış tarım dışı işgücü 784 bin (yüzde 3) artmış, tarım dışı istihdam 514 bin (yüzde 2,2) azalmıştır (Şekil 4). Yıllık işgücü artışı normal eğiliminde devam etmiştir. Buna karşın tarım dışı istihdam yıllık olarak da gerilemiştir. Bu gelişmelerin sonucunda Şubat 2019 döneminde geçen yılın aynı dönemine kıyasla tarım dışı işsiz sayısı 1 milyon 298 bin kişi artarak 4 milyon 610 bine yükselmiştir.

Şekil 4 Tarım dışı işgücü, istihdam ve işsiz sayısında yıllık değişimler

* İşgücündeki artış işsiz sayısını arttırıcı etki yaptığından iş gücündeki değişim negatif olarak gösterilmiştir.

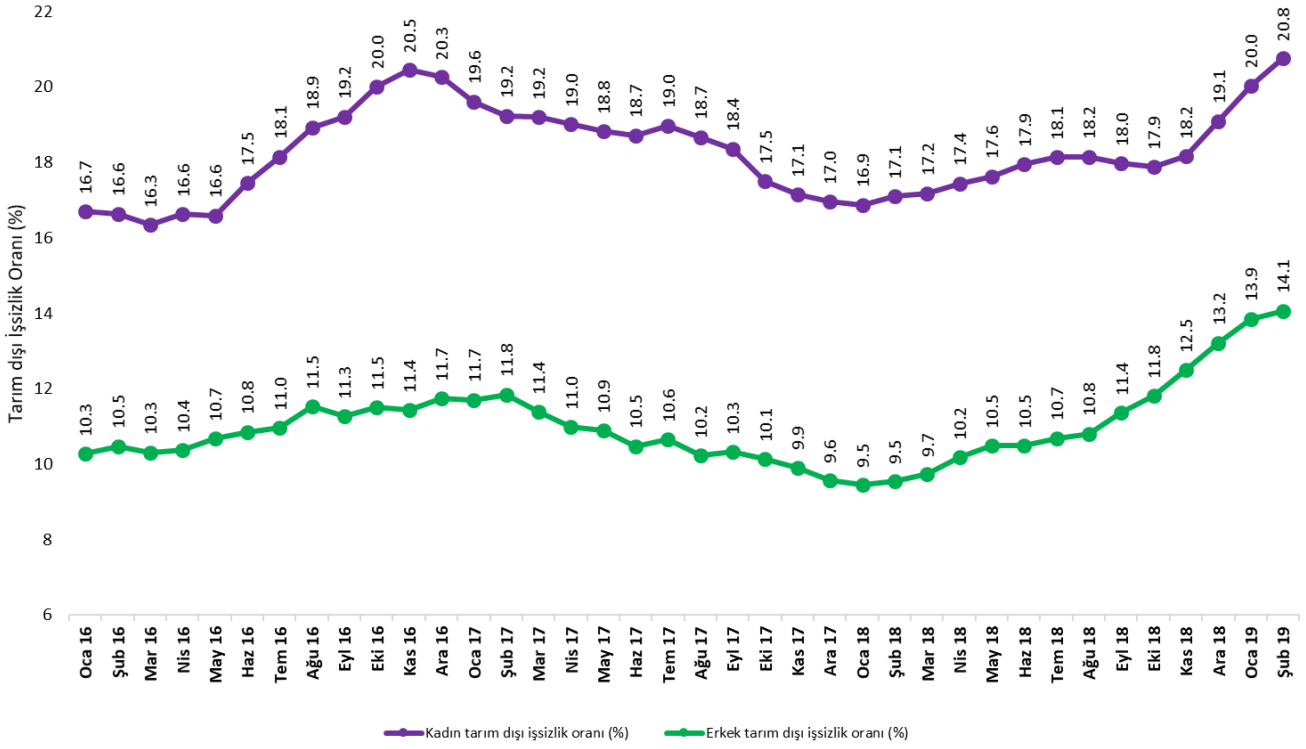
Kaynak: TÜİK, Betam

Kadınlarda tarım dışı işsizlik oranı yüzde 20'yi aştı

Şekil 5'te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işsizlik oranları verilmektedir.⁴ Şubat 2019 döneminde kadınların tarım dışı işsizlik oranı Ocak 2019'a kıyasla 0,8 yüzde puan artarak yüzde 20,8 erkeklerin işsizlik oranı ise 0,2 yüzde puan artarak yüzde 14,1 olmuştur. Şubat 2019 döneminde Ocak 2019 dönemine kıyasla erkek istihdamında 8 bin gerileme kaydedilmiştir (Tablo 3). Kadınların istihdamında ise binlik sınırlı bir artış gözlenmiştir. Diğer taraftan kadın işgücünde 78 bin, erkek işgücünde ise 36 binlik bir artış gözlenmiştir. Tarım dışı işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı Ocak 2019 döneminde 6,2 yüzde puan iken Şubat 2019 döneminde 6,7 yüzde puana yükselmiştir.

⁴ TÜİK Şubat 2014 döneminde işgücü piyasası verilerinde önemli düzeltmelere gitmiştir. Bu kapsamda, TÜİK çeşitli işgücü verilerini geriye doğru düzeltilmiş ve mevsim etkilerinden arındırılmış verileri de açıklamaya devam etmiştir. Ancak düzeltmeler toplumsal cinsiyet ayrımında yapılmamıştır. Bu sebeple kadın ve erkek işgücü verileri mevsimsel etkilerden arındırma işleminin sağlıklı olarak yapılamamıştır. Zira mevsim etkilerinden arındırma işlemi için en az 36 gözlem gerekmektedir. Şubat 2017 dönemi verilerinin açıklanmasıyla birlikte mevsim etkilerinden arındırma işlemi için gerekli olan 36 gözlem sayısı sağlanmıştır ve bu dönemden itibaren Betam toplumsal cinsiyet ayrımında mevsim etkilerinden arındırma işlemi yapılmaktadır. Yine de mevsim etkilerinden arındırmanın en azından bir süre daha serilerde fazladan oynaklığa sebep olabileceği unutulmamalıdır.

Şekil 5: Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işsizlik oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Ocak 16	24756	21785	2971	12.0%			
Şubat 16	24856	21898	2958	11.9%	100	113	-13
Mart 16	24871	21961	2910	11.7%	15	63	-48
Nisan 16	25010	22059	2951	11.8%	139	98	41
Mayıs 16	25121	22031	3090	12.3%	111	-28	139
Haziran 16	25101	21838	3263	13.0%	-20	-193	173
Temmuz 16	25180	21831	3349	13.3%	79	-7	86
Ağustos 16	25148	21703	3445	13.7%	-32	-128	96
Eylül 16	25351	21903	3448	13.6%	202	200	2
Ekim 16	25529	21929	3600	14.1%	178	26	152
Kasım 16	25647	22031	3616	14.1%	119	102	17
Aralık 16	25621	21957	3664	14.3%	-26	-74	48
Ocak 17	25714	22114	3600	14.0%	93	157	-64
Şubat 17	25826	22236	3590	13.9%	112	122	-10
Mart 17	25987	22453	3534	13.6%	161	217	-56
Nisan 17	26023	22588	3435	13.2%	36	135	-99
Mayıs 17	26058	22618	3440	13.2%	35	30	5
Haziran 17	26101	22708	3393	13.0%	44	90	-46
Temmuz 17	26109	22663	3446	13.2%	8	-45	53
Ağustos 17	26200	22846	3354	12.8%	90	183	-93
Eylül 17	26271	22935	3336	12.7%	72	89	-17
Ekim 17	26310	23074	3236	12.3%	39	139	-100
Kasım 17	26430	23232	3198	12.1%	120	158	-38
Aralık 17	26465	23342	3123	11.8%	35	110	-75
Ocak 18	26542	23437	3105	11.7%	78	95	-17
Şubat 18	26602	23516	3086	11.6%	59	79	-20
Mart 18	26626	23484	3142	11.8%	24	-32	56
Nisan 18	26706	23448	3258	12.2%	80	-36	116
Mayıs 18	26735	23366	3369	12.6%	28	-82	110
Haziran 18	26928	23454	3474	12.9%	193	88	105
Temmuz 18	26961	23429	3532	13.1%	33	-25	58
Ağustos 18	27188	23599	3589	13.2%	227	170	57
Eylül 18	27105	23473	3632	13.4%	-83	-126	43
Ekim 18	27217	23488	3729	13.7%	112	15	97
Kasım 18	27164	23307	3857	14.2%	-52	-181	129
Aralık 18	27099	23061	4038	14.9%	-66	-246	180
Ocak 19	27054	22861	4193	15.5%	-44	-200	156
Şubat 19	27259	22952	4307	15.8%	204	91	113

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi) *

	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Aylık değişimler			
					Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Ocak 16	5375	5300	2006	14479				
Şubat 16	5331	5276	1999	14622	-44	-24	-7	143
Mart 16	5391	5295	2021	14645	60	19	22	23
Nisan 16	5371	5381	2033	14645	-20	86	12	0
Mayıs 16	5329	5386	2055	14590	-42	5	22	-55
Haziran 16	5186	5330	1953	14556	-143	-56	-102	-34
Temmuz 16	5214	5254	1953	14623	28	-76	0	67
Ağustos 16	5280	5224	1917	14563	66	-30	-36	-60
Eylül 16	5334	5260	2026	14617	54	36	109	54
Ekim 16	5267	5282	1992	14656	-67	22	-34	39
Kasım 16	5278	5316	1994	14722	11	34	2	66
Aralık 16	5311	5265	1967	14726	33	-51	-27	4
Ocak 17	5439	5274	1975	14865	128	9	8	139
Şubat 17	5481	5251	2026	14958	42	-23	51	93
Mart 17	5389	5346	2092	15015	-92	95	66	57
Nisan 17	5353	5372	2121	15096	-36	26	29	81
Mayıs 17	5381	5386	2076	15155	28	14	-45	59
Haziran 17	5383	5383	2061	15263	2	-3	-15	108
Temmuz 17	5507	5363	2096	15203	124	-20	35	-60
Ağustos 17	5476	5437	2139	15271	-31	74	43	68
Eylül 17	5522	5421	2117	15397	46	-16	-22	126
Ekim 17	5484	5470	2105	15498	-38	49	-12	101
Kasım 17	5511	5470	2144	15618	27	0	39	120
Aralık 17	5554	5514	2203	15625	43	44	59	7
Ocak 18	5500	5567	2230	15640	-54	53	27	15
Şubat 18	5427	5627	2214	15675	-73	60	-16	35
Mart 18	5368	5618	2152	15714	-59	-9	-62	39
Nisan 18	5344	5650	2087	15711	-24	32	-65	-3
Mayıs 18	5293	5669	2023	15674	-51	19	-64	-37
Haziran 18	5260	5737	2005	15712	-33	68	-18	38
Temmuz 18	5263	5703	1943	15783	3	-34	-62	71
Ağustos 18	5226	5730	1938	15931	-37	27	-5	148
Eylül 18	5256	5698	1900	15875	30	-32	-38	-56
Ekim 18	5289	5696	1867	15925	33	-2	-33	50
Kasım 18	5232	5656	1815	15836	-57	-40	-52	-89
Aralık 18	5178	5474	1737	15851	-54	-182	-78	15
Ocak 19	5156	5392	1693	15777	-22	-82	-44	-74
Şubat 19	5133	5388	1679	15885	-23	-4	-14	108

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3: Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi)

	Kadın İşgücü	Kadın İstihdam	Kadın İşsiz	Erkek İşgücü	Erkek İstihdam	Erkek İşsiz
Ocak 16	7010	5840	1170	17722	15901	1821
Şubat 16	7039	5868	1171	17766	15905	1861
Mart 16	7060	5906	1154	17809	15974	1835
Nisan 16	7146	5957	1188	17846	15995	1851
Mayıs 16	7179	5988	1191	17916	16004	1912
Haziran 16	7262	5995	1267	17825	15891	1934
Temmuz 16	7277	5956	1321	17909	15947	1962
Ağustos 16	7316	5932	1385	17945	15876	2069
Eylül 16	7383	5965	1418	18016	15988	2028
Ekim 16	7435	5947	1488	18087	16006	2081
Kasım 16	7467	5940	1527	18154	16080	2074
Aralık 16	7453	5943	1510	18185	16051	2133
Ocak 17	7449	5988	1461	18269	16131	2138
Şubat 17	7505	6061	1444	18286	16120	2166
Mart 17	7615	6153	1462	18333	16245	2088
Nisan 17	7603	6158	1446	18370	16354	2016
Mayıs 17	7655	6215	1440	18389	16387	2002
Haziran 17	7670	6235	1436	18414	16487	1928
Temmuz 17	7687	6229	1459	18440	16477	1963
Ağustos 17	7722	6281	1441	18486	16594	1891
Eylül 17	7773	6346	1427	18513	16603	1910
Ekim 17	7785	6422	1363	18529	16653	1876
Kasım 17	7835	6492	1343	18570	16730	1840
Aralık 17	7883	6546	1337	18612	16832	1780
Ocak 18	7922	6585	1337	18626	16865	1761
Şubat 18	7948	6589	1359	18653	16875	1778
Mart 18	7950	6584	1366	18682	16863	1820
Nisan 18	7988	6595	1393	18715	16811	1904
Mayıs 18	8025	6611	1414	18739	16774	1964
Haziran 18	8074	6625	1449	18785	16816	1969
Temmuz 18	8093	6626	1467	18810	16799	2011
Ağustos 18	8201	6713	1489	18854	16818	2036
Eylül 18	8172	6703	1469	18864	16721	2143
Ekim 18	8265	6788	1478	18891	16660	2231
Kasım 18	8250	6752	1499	18904	16542	2361
Aralık 18	8336	6744	1591	18918	16418	2500
Ocak 19	8365	6689	1676	18935	16311	2623
Şubat 19	8443	6690	1753	18971	16303	2667

Kaynak: TÜİK, Betam